

EĞİTİM ve İNSANİ BİLİMLER DERGİSİ

Teori ve Uygulama

Cilt: 13 / Sayı: 26 / Güz 2022

JOURNAL of EDUCATION and HUMANITIES

Theory and Practice

Vol: 13 / No: 26 / Fall 2022

COVID-19 Salgın Sürecinin Eğitime Yansımaları: Fırsatlar ve Zorluklar

Reflections of COVID-19 Pandemic Process on Education

Makale Türü (Article Type): Araştırma (Research)

Fehmi DEMİR
Faysal ÖZDAŞ
Mürsel ÇAKMAK

www.dergipark.gov.tr/eibd
eibd@eibd.org.tr

COVID-19 Salgın Sürecinin Eğitime Yansımaları: Fırsatlar ve Zorluklar

Fehmi DEMİR¹

Faysal ÖZDAŞ²

Mürsel ÇAKMAK³

Öz: Covid-19 salgını, eğitim ile ilgili büyük bir değişimi beraberinde getirdi. Eğitimin bütün paydaşları daha önce alışık olmadıkları bir durumla baş başa kaldı. Bu dönemde, öğrencilerin öğrenmesine uzaktan eğitim ile devam etmeleri sağlanmışsa da sürecin eğitim üzerinde önemli etkileri olduğu belirtilmektedir. Bu etkilerin neler olduğunun belirlenmesi gelecekteki eğitim süreçleri için önem arz etmektedir. Bu çalışmada, öğretmen görüşlerine göre COVID-19 salgın sürecinin eğitime yansımalarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu farklı branş ve kurumlarda çalışan 26 öğretmenden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler elektronik ortamda toplanmış olup içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre COVID-19 salgın sürecinin genel anlamda eğitime olumlu ve olumsuz yansımaları olduğu ortaya çıkmıştır. Olumlu yansımaların öğrenci için öğrenmede özerk hale gelme, öğretmen için uzaktan eğitime uyum sağlama ve uzaktan eğitim için zorunlu durumlarda alternatif seçenek olma şeklinde olduğu belirlenmiştir. Olumsuz yansımaların da öğrencilerin derslerden soğuması ve öğretmenlerin iş yükünün artması şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sürecin sosyal ilişkiler, kişisel hayat, psikolojik ve sağlık durumları açısından öğrencilere olumsuz yansıdığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 salgını, eğitimsel etkiler, uzaktan eğitim, fırsatlar, zorluklar

¹ Geliş Tarihi: 23.06.2022; Kabul Tarihi: 24.10.2022

Kaynakça Gösterimi: Demir, F. (2022). COVID-19 Salgın Sürecinin Eğitime Yansımaları: Fırsatlar ve Zorluklar. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 13(26), 275-300

Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı, drfehmidemir@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4111-0700

² Doç. Dr. Mardin Artuklu Üniversitesi, faysalozdas@artuklu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-2261-9504

³ Dr. Öğr. Üyesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, mursetcakmak@artuklu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9472-8200

Giriş

COVID-19 salgını, ortaya çıktıktan kısa bir süre sonra spor faaliyetlerinden ekonomiye, eğitimden kültürel faaliyetlere kadar birçok alanı etkilemeye başladı (Osman, 2020). Tüm dünyayı alt üst eden salgın, günlük yaşamda da aksamalara neden oldu. Bu aksamaları önlemek için ülkeler sokağa çıkma yasağı, ulaşım olanaklarını askıya alma, uzaktan çalışma ve okulları yüz yüze eğitime kapatma gibi tedbirler aldılar (Tarkar, 2020). Kısa sürede, neredeyse bütün ülkelerde çocukların öğrenme biçimi yeniden şekillenmeye başladı (Liu, 2021). Böylece, COVID-19 salgını dünya çapında eğitimde benzeri görülmemiş bir etki ortaya çıkardı. Bu etkinin yansımalarının salgından sonra da devam etmesi beklenmektedir.

Salgın sürecinde Türkiye’de de acil olarak uzaktan eğitim ile öğrencilerin öğrenmeye devam edebilmeleri sağlanmaya çalışıldı. Öğretmenler destekleyici etkinlikler yaparak ve okulun devam ettiği hissi oluşturarak öğrencileri motive etme çabası içinde oldular (Çakin & Külekçi Akyavuz, 2020). Öğretmenler, bir yandan öğrencilerin yeni duruma adapte olmaları için çaba harcarken bir yanda da kendilerini geliştirmek ve yeni duruma uyum sağlamak için uğraş verdiler. Örneğin, geleneksel sınıf sisteminden uzaktan eğitim biçimine çok kısa sürede geçerek eğitim yöntemlerini değiştirdiler (Kruszewska, Nazaruk & Szewczyk, 2020). Kısa sürede, dijital becerilere olan yatkınlıklarını gösteren öğretmenler, yeni eğitim sistemine adapte olmaya başladılar. Uzaktan bağlanmaya hiç ihtiyaç duymamış ilkökul, müzik ve beden eğitimi öğretmenleri bile çevrim içi olarak derslerini devam ettirdiler (Fasih, Patrinos & Shafiq, 2020). Öğretmenlerin farklı teknolojik araç gereç kullanmaları, öğrencileri derse katmak için farklı yöntem ve teknikler denemeleri ve motivasyon araçlarını kullanmaları değişen koşullara kısa sürede adapte olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla öğretmenin uzaktan çalışma konusunda edindikleri deneyimlerle, benzer bir krizde ortaya çıkabilecek potansiyel eşitsizliklerin düzeltilmesine yardımcı olabileceği tahmin edilmektedir (Abuhammad, 2020; Kruszewska vd. 2020; Marin, Bocoş, Călin & Cordoş, 2020). Ancak La Velle, Newman, Montgomery & Hyatt’ın (2020) belirttiği gibi evden çevrim içi çalışmak öğretmenlerin iş yüklerini artırmış ve onların ev içi koşulları üzerinde yeni baskılar oluşturmuştur. Ayrıca hem okul personeli arasında hem de okul personeli ile ebeveynler arasında iletişim ve organizasyonel zorluklar yaşanmış öğretmenlerin iş yükü ve stresi de artmıştır (Reimers, 2022). Özellikle uzaktan eğitimin uygulandığı bu süreçte öğretmenler birçok sorunla karşı karşıya kaldı. Öğrencilerin evlerinde bilgi teknolojisi donanım yokluğu, öğrenciler ve aileleriyle iletişim eksikliği, öğrencilerde motivasyon eksikliği ve çocuklar arasında sağlık sorunlarının ortaya çıkmaya başladığı tespit edildi (Kruszewska, vd. 2020).

Okulların kapatılması, 190’den fazla ülkedeki eğitim sisteminde tarihteki en büyük bozulmaya neden oldu. Bu durum düşük ve orta gelirli ülkelerdeki öğrenci nüfusunun %99’unu tüm dünyadaki öğrencilerin ise %94’ünü etkiledi (United Nations, 2020). Kısa

bir zaman diliminde de olsa okulların kapalı olması öğrencileri eğitimsel açıdan olumsuz yönde etkiledi (Burgess & Sievertsen, 2020; Kuhfeld vd. 2020). Ayrıca bu sürecin insan psikolojisi üzerinde de olumsuz etkiye sebep olduğu belirtilmektedir (Akat & Karataş, 2020). Geleneksel okul ortamında öğrenciler, öğretmen rehberliğinde veya ebeveyn desteğiyle öğrenirler (Drvodelić, Domović & Pažur, 2021). Salgın döneminde ise öğrenciler, akranları ve öğretmenleriyle yeterli düzeyde etkileşim kuramadılar. Bu durum öğrencilerin ilgilerinde ve bireysel gelişimlerinde sorunlara neden oldu. Okulun imkânlarından ve akran desteğinden yeteri kadar faydalanamayan öğrencilerde kaygı, stres gibi sorunlar ortaya çıkmaya başladı (Reimers, 2022). Karantina ve izolasyon sadece hayatın bazı yönlerini etkilemekle kalmadı, aynı zamanda psikolojik sorunları da tetikledi (Qiu vd. 2020). Bu süreç zihinsel stres, daha yüksek kaygı düzeyi, travma sonrası stres bozukluğu gibi kısa ve uzun vadeli sağlık sorunlarına neden oldu (Maqsood, Abbas, Rehman & Mubeen, 2021). Salgın, ayrıca ev koşullarını, okula erişimi, eğitim sürecine düzenli katılımı ve öğrenmeye harcanan zamanı destekleyen okul koşullarını kısıtladı. Okul eğitimini sürdürmek için uygulanan alternatif stratejiler, büyük olasılıkla öğrenme imkânlarını ve eğitim kalitesini kısmen gerilettiler (Reimers, 2022).

COVID-19 salgını, sadece öğrencilerin akademik seviyelerini ve öğrenim gördükleri dersleri değil, eğitim programlarında geldikleri seviyeye bağlı olarak hayatlarını da olumsuz etkiledi. Eğitimlerinin bir aşamasından diğerine geçen öğrenciler belirli zorluklarla karşılaştılar. Okul müfredatlarını ve değerlendirmelerini normal bir şekilde tamamlamaları zorlaştı. Ayrıca birçok öğrenci sosyal gruplarından koparılmış oldu (Daniel, 2020). Bunun yanında, teknolojik araç ve internet bağlantısına erişiminin daha düşük olması ve ailelerin salgından ekonomik olarak etkilenme olasılığının daha yüksek olması göz önüne alındığında, eğitime daha fazla erişim ve kaynağa sahip olan akranlarına kıyasla dezavantajlı öğrencilerin daha fazla olumsuz etkilendikleri tahmin edilmektedir (Reimers, 2022). COVID-19'un öğrenciler üzerindeki etkileri yeni olmakla beraber bu etkiler yeterince anlaşılmamıştır (Stewart & Lowenthal, 2021). COVID-19 salgını nedeniyle okula gidemeyen milyonlarca çocukta öğrenme kayıplarının olması beklenmektedir. Ne yazık ki, öğrenme kayıplarının ve dezavantajlı çocuklardaki olumsuz etkilerinin ne kadar büyük olabileceği hususu belirsizdir (Sabates, Carter & Stern, 2021). Eğitim tarzındaki geçici değişikliklerle birlikte orta vadede, eğitime yansayan bir toplumsal eşitsizliğin, önlemleri uygulayan aktörler için potansiyel bir güven sorununa yol açabileceği de iddia edilmektedir (Bormann, Brögger, Pol & Lazarová, 2021).

Diğer yandan, COVID-19 süreci öğrencilere yönelik bazı olumlu kazanımları da ortaya çıkarmıştır. Bir araştırmada, öğrencilerin öğretmenlerin doğrudan gözetimi olmadan değerlendirme veya özerk öğrenme gibi zor kazanılan önemli görevleri yerine getirdikleri, öğrenme stratejilerini sürekli bir alışkanlığa dönüştürdükleri ve bunun verimliliklerini artırdığı belirtilmektedir (Gonzalez vd. 2020). Öte yandan, öğrencilerin bu süreçte teknolojiyi daha

fazla kullandıkları ve bu durumun öğretmenlerin teknoloji tabanlı öğrenme araçları kullanma becerilerini de etkilediği belirtilmektedir (Churiyah, Sholikhhan, Filianti & Sakdiyyah, 2020). Bunların yanında öğrenme ve öğretme süreci dijital boyuta taşındığı için uzaktan öğretim araçlarında çeşitlilik yaşanmıştır (Yeşilyurt, 2021). Ayrıca, öğrencilerin, zamandan ve mekândan bağımsız öğrenme için çaba göstermeleri, dijital araçlardan yararlanmaları ve öğrenme becerilerini geliştirmek için okul dışında da çaba göstermelerinin önemli kazanımlar olduğu düşünülmektedir. COVID-19 salgını eğitim paydaşlarına, eğitim öğretim faaliyetlerinin mekândan bağımsız olarak da sürdürülebileceğini göstermiştir. Dolayısıyla geleneksel yapıya bir alternatif sunma imkânı sağlaması bakımından bu salgının eğitime önemli bir katkı sağladığı söylenebilir.

Araştırmanın Önemi

Okulların uzun süre kapalı kalmasının, eğitim faaliyetlerinin uzaktan eğitim şeklinde sürdürülmesinin öğrencilerde öğrenme kayıpları, sosyalleşme eksikliği, zihinsel ve ruhsal sorunlar gibi olumsuzluklara sebep olabileceği düşünülmektedir. Bununla beraber uzaktan eğitimin öğretmen ve öğrencilere farklı deneyimler yaşatması, eğitimin teknolojik araç-gereçlerle yürütülmesi ve yeni yöntem-tekniklerin kullanılması gibi fırsatlar sunduğu bilinmektedir. Bu ve benzer durumlardan dolayı COVID-19 salgını, eğitim paydaşları için bir yönüyle zorluklar barındırırken diğer yönüyle fırsatlar sunmaktadır. İlerleyen zamanlarda bu tür salgınların tekrar ortaya çıkma ihtimali bulunduğundan zorlukların tespit edilerek önlemler alınması ve fırsatların daha da geliştirilmesi için bu zorlukların ve fırsatların araştırma sonuçları ile tespit edilmesi bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda uygulama sürecindeki etkin rollerinden dolayı eğitimin en önemli öğelerinden biri olan öğretmen görüşlerinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Bunların tespit edilmesiyle benzer bir salgın durumunda geçmiş tecrübelerden yararlanma olanağı olacaktır.

İlgili alanyazın incelendiğinde COVID-19 salgınının eğitime olumlu ve olumsuz farklı etkilere sebep olduğu belirtilmektedir (Burgess & Sievertsen, 2020; Gonzalez vd. 2020; Khana & Ahmed, 2021; Kuhfeld vd. 2020; Kruszewska vd. 2020; Reimers, 2022; United Nations, 2020). Bu etkilerin neler olduğunu tespit etmek hem telafi ve bireysel eğitim programlarını planlamak açısından hem de eğitim paydaşlarına düşen görevleri belirlemek açısından önem arz etmektedir. Araştırmanın bu ihtiyaçları gidermeye hizmet etmesi beklenmektedir. Bu doğrultuda, çalışmada öğretmen görüşlerine göre COVID-19 salgın sürecinin eğitime yansımalarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda araştırmadan elde edilecek sonuçların, okul yöneticilerine, öğretmenlere, öğretmen yetiştiren kurumlara, öğrencilere ve politika belirleyicilere bilimsel veri sunması ve eğitim alanyazına katkıda bulunması beklenmektedir.

Araştırmanın Amacı

COVID-19 salgını hayatın bütün alanlarını etkilemiştir. Araştırma kapsamında ele alınan eğitim sisteminin nasıl etkilendiği önem arz etmektedir. Özellikle COVID-19 salgınının öğretmen, öğrenci ve öğrenme sürecine nasıl etki ettiği eğitim paydaşları açısından önemlidir. Bu araştırmanın amacı, öğretmen görüşlerine göre COVID-19 salgın sürecinin öğretmen, öğrenci ve öğrenme sürecine yansımalarını belirlemektir. Bu amaç kapsamında aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır:

1. COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumlu yansımaları nelerdir?
2. COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumsuz yansımaları nelerdir?

Yöntem

Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden olgubilim deseninde tasarlanmıştır. “Olgubilim, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır” (Yıldırım & Şimşek, 2013, s.78). COVID-19 salgın sürecinin eğitime yansımalarının olacağı düşünülmektedir. Olgubilim deseni ile bu yansımalar derinlemesine ve ayrıntılı bir şekilde ortaya konulmuştur. Olgubilim, olguyu deneyimleyen kişinin bakış açısından deneyimin doğasına odaklanmaktadır (Connelly, 2010).

Çalışma grubu

Olgubilimde araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışı vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler veri kaynağı olarak kabul edilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu doğrultuda, salgın sürecinde dersleri uzaktan eğitim ile işleyen öğretmenler çalışma grubuna alınmıştır. Yıldırım ve Şimşek’e (2013) göre olgubilim çalışmalarında örnekleme yöntemi olarak “kartopu” ya da “ölçüt örnekleme” yöntemleri uygundur. Çalışmada ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Örnekleme dâhil edilme ölçütleri uzaktan eğitim süreçlerinde görev almış olmak ve halen öğretmen olarak çalışıyor olmak olarak belirlenmiştir. Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki bir il merkezinde bu özellikleri taşıyan 26 öğretmen çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Buna göre çalışma grubundaki öğretmenlerin 10’u ortaokulda, sekizi ilkokulda ve sekizi de lisede çalışmaktadır. Öğretmenlerin 10’u erkek iken 16’sı kadındır.

Veri toplama aracı

Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veri toplama aracı, giriş ve tartışma bölümünde belirtilen kaynakların taranmasından sonra araştırmacılar

tarafından geliştirilmiştir. Veri toplama aracının kapsam geçerliğini sağlamak için hazırlanan araştırma sorularına ilişkin dört uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman geri bildirimleri doğrultusunda araştırma sorularında dil ve anlam açısından düzeltmeler yapılmıştır. Sorularının anlaşılabilirliğini kontrol etmek amacıyla iki öğretmenle veri toplama aracının ön uygulaması yapılmıştır. Son hali verilen formda cinsiyet ve kurum bilgisine ek olarak araştırmanın alt amaçlarına yönelik iki soruya yer verilmiştir. Veri toplama aracındaki sorular aşağıda sunulmuştur:

1. Eğitime olumlu etkileri açısından, COVID-19 salgın sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz?
2. Eğitime olumsuz etkileri açısından, COVID-19 salgın sürecini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Verilerin toplanması

Uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenen ve ön uygulaması yapılan veri toplama aracının bağlantısı mail olarak çalışma grubundaki öğretmenlere gönderilmiştir. Formda araştırmanın amacı, verilerin hangi amaçla kullanılacağı ve katılımın gönüllülük çerçevesinde olacağı belirtilmiştir. Öğretmenlerden beş gün içerisinde görüşme formunu doldurup göndermeleri istenmiştir. Bu çerçevede araştırma verileri 26 öğretmenden alınmıştır. Öğretmenlerden elde edilen veriler kayıt altına alınarak veri analizi bu veriler üzerinde yapılmıştır.

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları

Çalışmada, geçerliliği sağlamak için alanyazın taraması yapılarak uzman görüşüne başvurulmuştur. Ayrıca araştırma süreci ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler, bulgular kısmında tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca bulguların sunumunda katılımcı görüşlerinden bazılarına doğrudan yer verilerek ulaşılan bulgular desteklenmiştir. Araştırmanın güvenilirliğinin hesaplanmasında Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen güvenilirlik formülü kullanılmıştır. Bu formüle göre (Güvenirlik = Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) × 100) kodlayıcı görüşleri arasındaki görüş birliğinin %80'den az olmaması beklenmektedir. Veriler iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Yapılan kodlamalar bir araya getirilerek öncelikle ortak kodlar belirlenmiştir. Daha sonra farklı şekilde kodlanan veriler tekrar incelenerek bir kısmında görüş birliği sağlanmış bir kısmında da kodlama yeniden yapılmıştır. Böylece iki kodlayıcının ayrı ayrı yaptıkları hesaplama sonucunda araştırma güvenilirliği %92 olarak belirlenmiştir.

Verilerin analizi

Çalışma grubundaki öğretmenlerden toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma verileri içerik analizinde derin bir işleme tabi tutularak fark edilmeyen kavram ve temalar tespit edilir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu çerçevede olumlu ve olumsuz

yansımalar derin bir işleme tabi tutulmuştur. İçerik analizi yapılırken elde edilen veriler öncelikle kodlanıp kavramsallaştırılmıştır. Daha sonra verileri ortaya çıkaran kavramlar mantıklı bir biçimde düzenlenmiş ve buna göre göre alt temalar oluşturulmuştur. Böylece veriler içinde saklı olan kavramlar ortaya çıkarılmıştır. İçerik analizi ile COVID-19 salgın sürecinin olumsuz ve olumlu yansımaları altında tema ve alt temalar belirlenmiştir. Bununla beraber bulgular sunulurken sık sık doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Alıntılarda öğretmen isimleri kodlanarak verilmiştir. Örneğin birinci öğretmen “Ö1”, ikinci öğretmen de “Ö2” olarak belirtilmiştir.

Etik Onay: Bu araştırma için Mardin Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan 16/05/2021 tarih 4-28 nolu karar ile etik onay alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğretmenlerden elde edilen veriler, yöntem bölümünde belirtildiği şekilde analiz edilmiştir. Analiz sonucunda ulaşılan bulgular, araştırmanın alt amaçları çerçevesinde düzenlenerek aşağıda sunulmuştur.

COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumlu yansımaları

COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumlu yansımalarına ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. COVID-19 Salgın Sürecinin Eğitime Olumlu Yansımaları

Tema	Kodlar	f
Öğrenciye yansımalar	Bireyselleştirilmiş eğitim alabilme fırsatı (Ö6), Çalışma zamanını istediği gibi ayarlama (Ö2), Dijital okuryazarlığın artması (Ö6), Eğitimin daha keyifli hale gelmesi (Ö11), Eğitim-öğretim sürecinin zenginleşmesi (Ö3), Evden çıkmadan eğitim alabilme imkânı (Ö7), Kendi hızında ilerleme olanağı (Ö6), Yeni deneyimler kazanma (Ö21), Öğrenmede özerk hale gelme (Ö6), Bilgiye ulaşma olanağının artması (Ö6), Teknolojik aletlerin kullanımının artması (Ö22), Zaman ve mekândan kazanç sağlama (Ö7)	12
Öğretmene yansımalar	Öğretmenin daha önemli hale gelmesi (Ö10), Eski yöntem-tekniklerin yenilenmesi (Ö3), Öğretmenlere yeni deneyimler kazandırma (Ö21). Öğretmenlerin dijital becerilerini geliştirmesi (Ö6), Teknolojiyi derse entegre etme (Ö6), Uzaktan eğitime uyum sağlama (Ö6, 7).	7
Uzaktan eğitime yansımalar	Çok sayıda etkileşimli materyalin geliştirilmesi (Ö6), EBA platformunun daha da önemli hale gelmesi (Ö6), Kısa vadeli pratik bir uygulama sunma (Ö1), Uzaktan eğitim normalleşmesi (aşinalık) (Ö7). Uzaktan eğitimin avantajlarının fark edilmesi (Ö2), Uzaktan eğitimin öneminin artması (Ö2), Uzaktan eğitimin, zorunlu durumlarda bir seçenek haline gelmesi (Ö1, 6, 7, 10)	10
Veliye Yansımalar	Okulun görevlerini paylaşma (Ö26), Öğretmenin değerinin artması (Ö6)	2

Tablo 1’de görüldüğü gibi COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumlu yansımalarının dört temada toplandığı belirlenmiştir. Buna göre, COVID-19 salgın sürecinin *öğrenciye, öğretmene, uzaktan eğitime* ve *veliye* yönelik olumlu yansımaları olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine göre COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumlu yansımalarına ilişkin ortaya çıkan ilk alt tema *öğrencilere olumlu yansımaları* olarak belirlenmiştir. Buna göre, COVID-19 salgın sürecinin öğrencilerin eğitimde teknolojik araç kullanımını olumlu yönde etkilediği ve dijital okuryazarlık becerilerini geliştirdiği belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerin öğrenmeden daha çok keyif aldıkları, dersi istediği gibi dinleme ve çalışma zamanlarını istedikleri gibi ayarlama fırsatı buldukları dile getirilmiştir. Bunun yanında, öğrencinin öğrenmede özerk hale geldiği, zaman ve mekândan kazanç sağladığı, evden de eğitim alabilme ve kendi hızında ilerleme imkânı kazandığı ve yeni deneyimler yaşadıkları ifade edilmiştir. COVID-19 salgın sürecinin *öğrenciye* yönelik olumlu yansımaları ile ilgili örnek öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö2: “Uzaktan eğitimle öğrenci, evde veya herhangi bir yerde okula gitmeden ve çalışma zamanını istediği şekilde düzenleme imkânı buldu.”, Ö6: “Uzaktan eğitim süreci bireyselleştirilmiş eğitimi de beraberinde getirdi, öğrenci kendi hızında öğrenme imkânı buldu ve bu durum beraberinde öğrenme özerkliğini de getirdi.”, Ö7: “Uzaktan eğitimin zamandan ve mekândan tasarruf etme gibi olumlu yanları düşünüldüğünde birçok alanda tercih edilebilecek bir yöntem olarak görülmektedir.”, Ö21: “Bu süreçte gerek öğrenciler gerek eğitimciler sıradan eğitim anlayışının dışına çıkarak yeni deneyimler kazandı.”

COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumlu yansımalarına ilişkin ortaya çıkan ikinci tema *öğretmene yansımalar* olarak belirlenmiştir. Buna göre öğretmenlerin, bu süreçte eğitim ile yeni deneyimler kazandıkları, öğretim yöntem ve tekniklerini yenilenerek eğitim-öğretim sürecini zenginleştirdikleri ve uzaktan eğitime uyum sağladıkları belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin derslere teknolojiyi daha fazla entegre ettikleri ve dijital becerilerini geliştirdikleri dile getirilmiştir. Bunun yanında, eğitim ile ekonomi, teknoloji ve aile ilgisinin eğitimde daha da önemli hale geldiği, bu durumun da öğretmenleri güçlendirdiği ifade edilmiştir. COVID-19 salgın sürecinin *öğretmene* yönelik olumlu yansımaları ile ilgili örnek öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö6: “Daha önce kendini 21. yüzyıl becerilerine adapte edemeyen öğretmenlerin, uzaktan eğitim sayesinde bu becerilere giriş yaptıklarını görebiliyoruz... Teknoloji ile iç içe ders işlemeyi, bilgisayarı ve teknolojiyi derslerine entegre etmeyi çoğu öğretmen başardı”, Ö10: “Öğrencilerin ekonomik durumu, teknolojiyi kullanabilme becerisi ve ailenin ilgisi bu dönemde öğretmen ilgi ve bilgisini daha önemli hale getirdi.” Ö21: “Bu süreçte gerek öğrenciler gerek eğitimciler sıradan eğitim anlayışının dışına çıkarak yeni deneyimler kazandı.”

COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumlu yansımalarına ilişkin ortaya çıkan üçüncü tema *uzaktan eğitime yansımalar* olarak belirlenmiştir. Salgın süreci ile çok sayıda etkileşimli materyalin geliştirildiği, Eğitim Bilişim Ağı'nın (EBA) içerik açısından zenginleştirildiği, uzaktan eğitimin avantajlarının fark edildiği ve öneminin arttığı dile getirilmiştir. Bunun yanında uzaktan eğitimin kısa vadede pratik bir uygulama olanağı sunduğu, zorunlu durumlarda başvurulacak bir seçenek olarak ön plana çıktığı da belirtilmiştir. Ayrıca bu süreçte uzaktan eğitimin öneminin artması ile eğitimde kullanılmasının normalleştiği dile getirilmiştir. COVID-19 salgın sürecinin *uzaktan eğitime* ilişkin olumlu yansımaları ile ilgili örnek öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Bunun yanında öğretime yönelik çok sayıda etkileşimli materyal geliştirilmiş ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) içerik açısından zenginleştirilmiştir.

Ö1: “Kısa vadede zorunluluktan doğan uzaktan eğitimin sürdürülmesi bir nebze olsun öğrencilerin eğitimden, öğretmenlerden okul-sınıf kültüründen uzaklaşmamasını sağladı.”,
 Ö2: “Uzaktan çalışmanın önemi artmıştır ve uzaktan çalışmanın avantajlarının pek çok olduğu görülmüştür.”,
 Ö6: “İlerleyen zamanlarda öğretmenler bu platformu, canlı dersleri kullanmaya devam edecekler ve eğitimde aksaklık yaşanmayacaktır. Pandemi öncesinde deprem, sel, aşırı kar yağışı gibi nedenlerle eğitim aksamaktaydı, uzaktan eğitimin ile eğitimde daha az aksaklık yaşanacaktır.”

COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumlu yansımalarına ilişkin ortaya çıkan son alt tema *veliye yansımalar* olarak tespit edilmiştir. Bu dönemde velilerin eğitimde görev yüklenerek sürece uyum sağladığı, okulun sorumluluklarını paylaştıkları ve öğretmene verdikleri değerin arttığı ifade edilmiştir. Covid-19 salgın sürecinin *veliye* yönelik olumlu yansımaları ile ilgili örnek öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö6: “Okulun, öğretmenin değeri, öğrenci ile baş başa kalmak zorunda kalan veliler tarafından bir nebze de olsa anlaşıldı.”,
 Ö26: “Evler okulların yerini aldı. Öğrenciler ev ahalisi arasında ders işlemeye adapte olmaya çalıştı.”

COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumsuz yansımaları

Covid-19 salgın sürecinin eğitime olumsuz yansımalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin üç temada toplandığı belirlenmiştir. Ortaya çıkan temalar *öğrenmeye ve öğretime, öğrenciye ve öğretmene* yönelik yansımalar olarak kavramsallaştırılmıştır. COVID-19 salgın sürecinin olumsuz yansımalarına ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. COVID-19 Salgın Sürecinin Eğitime Olumsuz Yansımaları

Tema	Alt Tema	Kod	f
Öğrenmeye ve öğretime yansımalar		Bilişsel açıdan geride kalma (Ö5, 6, 13, 14, 23), Değerleri içselleştirmeme (Ö16), Dersi istediği biçimde dinleme (Ö12), Derslere karşı olumsuz tutum (Ö12, 19, 23), Eğitimin niteliğinin düşmesi (Ö2, 14), Konuyu anlamada, kavramada ve bağlantı kurmada zorlanma (Ö23), Kritik dönem kazanımlarının kazanılmaması (Ö23), Merakta ve araştırma isteğinde azalma (Ö26), Okuldan, derslerden soğuma (Ö4, 9, 21, 22), Okuma-yazmada (öğrenme) zorlanma (Ö13), Öğrendiklerini unutma (Ö10, 23), Öğrenme güçlüğü (Ö3, 9), Sonraki öğrenmelere hazır olmama (Ö9, 14, 19, 22), Sonraki yıllarda/dönemlerde akademik, sosyal-duygusal zorlanma (Ö5, 10, 18), Uzun süre eğitimden yoksun kalma (Ö19), Yeterli okuma-yazma becerisi edinmeme (1.sınıflar) (Ö3), Yüz yüze eğitime aynı yerden başlama (Ö4, 25)	35
Öğrenciye yansımalar	Sosyal ilişkilere yansımalar	Asosyalleşme (Ö3, 6, 8, 17, 18, 20, 22, 23, 24), Bireyselleşme (Ö7, 16, 17), Empati duygusunun zayıflaması (Ö17), İletişimde zorlanma (Ö10, 18, 20), İş birliği yapmada zorlanma (Ö8), Kendini iyi ifade etmede zorlanma (Ö7, 22, 23, 24), Okula aidiyet duygusunun zayıflaması (Ö22), Sosyal uyumda zorlanma (Ö7, 21, 22, 24), Yalnızlaşma (Ö14, 23), Yüz yüze eğitimde okula, sınıfa uyumda zorlanma (Ö3, 4, 14, 18, 19, 20, 24, 25)	36
	Kişisel hayata yansımalar	Bir yıl kaybı (Ö3, 9), Çocuk işçiliği (Ö4), Dijital tehlikelere açıklık (Ö1), Düzensizlik (Ö4, 6), Eğitimin varlığını ve gerekliliğini sorgulama (Ö26), Erken evlilik (Ö9), Kayıp bir nesil (Ö5, 10, 11), Niteliksiz eleman (Ö1), Okulu bırakma ihtimalinin artması (Ö1, 3, 4, 9, 21), Özel bilginin korunmaması (Ö1), Problem çözme becerisinin zayıflaması (Ö23), Yeterli donanımına sahip olmama (Ö1, 5, 24)	22
	Öğrenci psikolojisine yansımalar	Derslerde sıkılma (Ö23), Dikkat dağınıklığı (Ö3, 12, 14, 21), Duygusal sorunlar (Ö12, 18, 21), Haksızlığa uğramışlık düşüncesi (Ö22), Korku ve psikolojik sorunlar (Ö1, 9, 13)	12
	Sağlığa Yansımaları	Çeşitli sağlık problemleri (Ö3, 6, 7, 10, 17, 23), Obezite (Ö7, 9), Teknoloji bağımlılığı (Ö3, 6, 7, 9, 17, 18, 22, 23, 25)	17
Öğretmene yansımalar		Alışık olunmayan bir eğitimle baş başa kalma (Ö3), Öğrencileri, derse güdülemede zorlanma (Ö21, 23), İş yükünün artması (Ö8, 25), Öğrencinin dikkatini çekmede zorlanma (Ö2), Öğrenmeyi planlamada zorlanma (Ö22), Öğretmene saygıda azalma (Ö17), Öğretmenlik mesleğinin önemini kaybetmesi (Ö18), Öğretmen-öğrenci arasındaki bağın zayıflaması (Ö18, 22), Sınıf yönetiminin zorlaşması (Ö2, 4, 23), Uzaktan eğitime katılanlar ile katılmayanlar arasındaki seviye farkının derinleşmesi (Ö1, 3, 10, 22, 23, 25), Yaşam becerilerini kazandırmanın zorlaşması (Ö7, 15)	22

Tablo 2’de görüldüğü gibi salgın süreci ile öğrencilerin bilişsel açıdan geride kaldıkları, özellikle birinci sınıftaki öğrencilerin yeterli okuma-yazma becerisi edinmedikleri veya okuma yazmada geride kaldıkları belirtilmiştir. Diğer öğrencilerin de konuları anlamada, kavramada, konular arasında bağlantılar kurmada zorlandıkları ve öğrenme güçlüklerinin ortaya çıktığı ifade edilmiştir. Bunun yanında salgın süreciyle öğrencilerin okuldan ve derslerden soğudukları, merak etme ve araştırma isteklerinin azaldığı ve derse karşı olumsuz

tutum geliştirdikleri dile getirilmiştir. Derse katılan öğrencilerin dersi istedikleri biçimde dinlemelerinin (yatarak, yemek yiyerek, başka şeylerle ilgilenererek) ders ciddiyetini etkilediği ve bunun da eğitim öğretimin önemsenmemesine sebep olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bu süreçte eğitime çeşitli sebeplerden dolayı erişemeyenlerin kritik dönem kazanımlarını kazanamayacakları, sonraki dönemlerde/yıllarda hazır olmayacakları ve bundan dolayı da eğitimin niteliğinin düşeceği ifade edilmiştir. Ek olarak öğrencilerin bu dönemdeki değer kazanımlarının da olumsuz yönde etkileceği ifade edilmiştir. COVID-19 salgın sürecinin *öğrenmeye ve öğretime olumsuz yansımaları* ile ilgili örnek öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö4: “Yüz yüze eğitim başladığında, dersleri takip eden ve etmeyen öğrenciler aynı sınıfta eğitime kaldıkları yerden devam edecekler.”, Ö14: “İnternet erişimi olmayan öğrencilerin uzaktan eğitime dâhil edilememesi öğrencide o döneme ait bilgi eksikliği yaratacaktır.”, Ö21: “Çocukların öğrenmesini güçleştiren bu durum, öğrencilerin sosyal ve duygusal alanda da kendilerini yetersiz hissederek eğitimden soğumalarına neden olmaktadır.”, Ö23: “Her anlamda eksiklik yaşayan öğrenciler bilişsel açıdan çok geri kalmış durumda.”

COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumsuz yansımalarına ilişkin ortaya çıkan ikinci tema *öğrenciye yansımalar* olarak belirlenmiştir. Öğrenciye yönelik olumsuz yansımalarla ilişkin öğretmen görüşlerinin dört alt temada toplandığı ortaya çıkmıştır. Buna göre COVID-19 salgın sürecinin öğrencilerin *sosyal ilişkilerine, kişisel hayatlarına, psikolojilerine ve sağlıklarına* yönelik olumsuz yansımaları olduğu belirlenmiştir. COVID-19 salgın sürecinin öğrenciye yönelik olumsuz yansımaları ile ilgili ortaya çıkan ilk alt tema *sosyal ilişkilere yansımalar* olarak belirlenmiştir. Öğretmenler, COVID-19 salgın sürecinin öğrencilerin sosyal hayatlarını ve ilişkilerini olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Salgın döneminde öğrencilerin yalnızlaştığı, bireysel hareket ettikleri, iletişimde ve kendilerini ifade etmede zorlandıkları ifade edilmiştir. Ayrıca, bu dönemde, öğrencilerin toplumdaki uzaklaştığı, okula aidiyet ve empati duygularının zayıfladığı ve sosyal uyumlarının zorlaştığı belirtilmiştir. COVID-19 salgın sürecinin *öğrencinin sosyal ilişkilerine* yönelik olumsuz yansımaları ile ilgili örnek öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö6: “Sosyalleşme anlamında öğrenciler için okul bir ortam sağlamaktaydı. Pandemi ile bu durum ortadan kalktı.”, Ö18: “Çeşitli sosyal aktivitelerden mahrum ve ekran karşısında uzun süre kalan çocukların, süreç aşıldığında bile içine kapanık, toplumdaki kopuk ve insanlarla iletişime geçmekten kaçması kaçınılmaz olacaktır.”, Ö19: “Uzun bir süre eğitimden yoksun kalan çocuklar tekrar örgün eğitime geçildiğinde uyum sorunu yaşamaktadır veya yaşayacaktır.”

COVID-19 salgın sürecinin öğrenciye yönelik olumsuz yansımaları ile ilgili ortaya çıkan ikinci alt tema *kişisel hayata yansımalar* olarak belirlenmiştir. Öğretmenler, COVID-19

salgın sürecinden dolayı öğrencilerin okulu terk etme ihtimallerinin, çocuk işçiliğinin ve erken yaşta evliliğin artabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca bu süreçteki eğitimde özel bilgilerin korunamamasından dolayı öğrencilerin dijital tehlikelere açık hale geldikleri belirtilmiştir. COVID-19 salgın sürecinin öğrencilerin *kişisel hayatlarına* yönelik olumsuz yansımaları ile ilgili örnek öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö1: *“Pandemi sürecinin uzamasıyla dezavantajlı öğrencilerin okulu bırakma ihtimalleri artabilir.”*, Ö5: *“Yeterli bilgiyi edinemeyen öğrenciler; eğitim öğretim almış ama yeterli donanımı elde edememiş bir nesil olarak gelecekte karşımıza çıkabilir.”*, Ö9: *“Eğer okullar uzun süre kapılı kalırsa okul terki hızlanacak, bazı kesimlerde çocuk yaşta evlendirmeler artacaktır.”*

COVID-19 salgın sürecinin öğrenciye yönelik olumsuz yansımaları ile ilgili ortaya çıkan üçüncü alt tema *öğrenci psikolojisi* olarak belirlenmiştir. Öğretmenler, COVID-19 salgın sürecinin öğrencilerin dikkatine ve duygusal gelişimine olumsuz yansiyabileceğini belirtmişlerdir. Bu sürecin öğrencinin derste sıkılmasına ve haksızlığa uğramışlık hissi yaşamalarına sebep olabileceği dile getirilmiştir. Ayrıca bu süreçten dolayı öğrencilerin korku ve psikolojik sorunlar yaşayabilecekleri de ifade edilmiştir. COVID-19 salgın sürecinin *öğrencinin psikolojine* yönelik olumsuz yansımaları ile ilgili örnek öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö12: *“Bazı öğrenci grupları için ders saatleri sabahın erken saatlerinden başlayıp dağınk bir şekilde akşama kadar devam etmiştir. Bu durum onların dikkatlerinin dağılmasına, motivasyonlarının düşmesine yol açmıştır.”*, Ö13: *“Öğrenciler salgın sürecinde yaşananlardan dolayı korkular ve psikolojik sorunlar yaşayabilmektedir.”*, Ö21: *“Çocukların öğrenmesini güçleştiren eşitsizlikler; öğrencilerin sosyal ve duygusal alanda da kendilerini yetersiz hissederek eğitimden soğumalarına neden olmaktadır.”*

COVID-19 salgın sürecinin öğrenciye yönelik olumsuz yansımaları ile ilgili ortaya çıkan son alt tema *sağlığa yansımalar* olarak belirlenmiştir. Öğretmenler, COVID-19 salgın sürecinin bir takım sağlık sorunlarına sebep olabileceğini belirterek öğrencilerin bu süreçte uzun süre hareketsiz kaldıklarını, bundan dolayı da obezite ile karşı karşıya kalabileceklerini dile getirmişlerdir. Bu dönemdeki yoğun teknolojik araç kullanımının öğrencileri teknolojiye bağımlı hale getirebileceği de vurgulanmıştır. COVID-19 salgın sürecinin *öğrencinin sağlığına* yönelik olumsuz yansımaları ile ilgili örnek öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö3: *“Uzaktan eğitimle beraber zamanın çoğunu teknolojiyle geçirmek zorunda kalan çocuklarda teknoloji bağımlılığını ortaya çıkarmıştır.”*, Ö7: *“Uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler uzun süre bilgisayar veya telefon başında ders dinlemekte, nadiren evden çıkmakta*

ve hareketsiz bir yaşam sürmektedirler. Bu da sağlıksız kilo almaya sebep olmaktadır.”, Ö23: “Artan ekran bağımlılığı nedeniyle öğrencilerde çeşitli dil, sağlık ve sosyalleşme sorunları ortaya çıkabilir.”

Öğretmen görüşlerine göre COVID-19 salgın sürecinin olumsuz yansımalarına ilişkin ortaya çıkan üçüncü alt tema *öğretmene yansımalar* olarak belirlenmiştir. Öğretmen görüşlerine göre, salgın sürecinde öğretmenlerin alışık olmadıkları bir eğitimle baş başa kaldıkları ve bundan dolayı da öğretmen-öğrenci arasındaki bağın zayıfladığı dile getirilmiştir. Bunun yanında bu süreçteki eğitimin yüz yüze eğitime de yansımaları olacağı belirtilerek yüz yüze eğitime geçilmesiyle öğretmenlerin iş yükünün artacağı, öğrencinin dikkatini çekip onları güdülemenin ve onlara yaşam becerileri kazandırmanın zorlaşacağı ifade getirilmiştir. Ayrıca uzaktan eğitime katılan öğrenciler ile katılmayanlar arasındaki farkın derinleşeceği vurgulanarak öğretmenlerin öğrenme sürecini planlamada ve sınıfı yönetmede zorlandıkları ve zorlanacakları belirtilmiştir. COVID-19 salgın sürecinin *öğretmene* yönelik olumsuz yansımaları ile ilgili örnek öğretmen görüşlerinden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Ö3: *“Uzaktan eğitime aniden geçiş yapılmış olmasıyla öğretmenler kendilerini daha önce alışık olmadıkları bir durumun içinde buldular.”*, Ö10: *“Aynı sınıfta canlı derse katılan öğrenci ve katılmayan öğrenci arasında kapatılması güç bir açık oluştu.”*, Ö22: *“Uzaktan eğitime katılan öğrenciler ile katılmayan öğrenciler arasında fark, öğretmenlerin öğrenme öğretme sürecini planlamada sorunlar yaşamasına sebep olabilir.”*, Ö25 *“Uzaktan eğitime katılmayan öğrencilerin mutlaka öğrenme eksiklikleri olacaktır. Bu öğrenme eksikliklerini telafi edebilmek zor olabilir.”*

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada öğretmen görüşlerine göre COVID-19 salgın sürecinin eğitime yansımaları araştırılmıştır. Öğretmen görüşlerine göre salgın sürecinin eğitime olumlu yansımalarının *öğrenciye, öğretmene, uzaktan eğitime ve veliye* yönelik olduğu belirlenmiştir.

Salgın sürecinin öğrenciye yönelik olumlu yansılardan biri teknolojik araçların etkin bir şekilde kullanılmasıdır. Bu durumun öğrencilerin dijital okuryazarlık becerilerini artırdığı belirtilmiştir. Teknolojik araçların daha fazla kullanılmasıyla derslerde öğrenme daha keyifli hale getirilmiş, öğrenciler dersleri diledikleri şekilde dinleyebilmiş ve çalışma zamanlarını istedikleri gibi ayarlama olanağı bulmuşlardır. Öğretmenlerin, öğrenciye zaman ve mekândan bağımsız olarak öğrenme imkânı sunması bir diğer olumlu yansıma olarak belirlenmiştir. Bunun yanında öğrenciler, öğrenmede özerk hale gelme, evden de eğitim alabilme, kendi hızında ilerleme ve yeni deneyimler yaşama imkânı elde etmişlerdir. Bu

süreçteki eğitimlerde öğretmenlerin “%78’i çevrimiçi eğitim sisteminin verimli olduğuna inandığını belirtmişlerdir (Ma vd. 2021). Olağandışı bir durum olan uzaktan eğitimde bile eğitim planlı ve programlı bir şekilde sürdürülmüştür (Hebebe, Bertiz & Alan 2020). Sarı ve Nayır (2020), öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde ders planlarında değişiklikler yaparak, çekici materyaller kullandıklarını ve ekstra etkinlikler hazırlayarak karşılaştıkları sorunları çözmeye çalıştıklarını, zorluklarla başa çıkmak için teknoloji konusunda daha iyi olan uzmanlardan yardım aldıklarını tespit etmişlerdir. Ayrıca uzaktan eğitim sistemine bağlanamadıkları durumlarda farklı kanallardan iletişime geçtiklerini belirlemişlerdir. Bu da öğretmenlerin sürece uyum sağlamaya çalıştıklarını göstermektedir. Salgın sürecindeki uzaktan eğitim, öğrencilerin zamandan ve mekândan bağımsız öğrenme, araştırma, okuma ve öğrenme becerilerini geliştirme gibi faydalarının olduğunu belirlemiştir (Seyhan, 2021). Bu süreçte öğrenciler açısından teknolojik okuryazarlığın kazanılması, sorumluluk bilincinin gelişmesine katkıda bulunan bir avantaj olarak değerlendirilmiştir (Şahan & Parlar, 2021). Bunun yanında salgın tamamen kontrol alınıncaya ve yüz yüze eğitime geçinceye kadar öğrenme ve öğretme sürecinde uzaktan eğitimin devam etmesi beklenmektedir (Yeşilyurt, 2021). Her kriz çeşitli fırsatları beraberinde getirmektedir. Araştırma sonuçları ve ilgili alanyazın birlikte değerlendirildiğinde COVID-19 salgın süreci, öğrencilerin zamanı esnek kullanma, farklı teknolojik araçları kullanma becerisi elde etme ve farklı deneyimler kazanmalarına olumlu yansıdığı söylenebilir. Öğrencilerin, bu süreçte yaşanan krizi fırsata dönüştürmek için çaba harcadıkları araştırmanın sonuçlarından da anlaşılmaktadır.

Araştırma bulgularına göre COVID-19 salgın sürecinin eğitime olumsuz yansımalarının eğitim-öğretime, öğrenciye ve öğretmene yönelik olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenler, öğrencilerin bilişsel açıdan gerilediklerini, birinci sınıftaki öğrencilerin yeterli düzeyde okuma yazma becerisi kazanmadıklarını, diğer sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin anlama, kavrama, konular arasında bağlantı kurmada zorlandıklarını ve öğrenme güçlükleri yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca salgın süreciyle beraber öğrencilerin okuldan ve derslerden soğuduklarını, merak etme ve araştırma isteklerinin azaldığını ve derse karşı olumsuz tutum geliştirdiklerini dile getirmişlerdir. Salgın okul çağındaki çocuklar için olumsuz eğitim sonuçlarına sebep olmuştur (Khana & Ahmed, 2021). Okul dışında geçirilen uzun sürenin öğrenci başarısını olumsuz etkilemesi tahmin edilmektedir (Kuhfeld vd. 2020). Her ne kadar salgın dönemindeki öğrenme kayıplarını azaltmak için uzaktan eğitim bir fırsat olarak görünse de öğrenciler arasındaki eğitimsel eşitsizlikler dezavantajlı öğrencilerin aleyhine daha da büyümüştür (Özer, Suna, Çelik & Aşkar, 2020). Zaten öğrenciler de öğrenmenin fiziksel sınıflarda çevrimiçi eğitime göre daha iyi gerçekleştiğini belirtmişlerdir (Chakraborty, Mittal, Gupta, Yadav & Arora, 2021). Araştırma sonuçları, salgın sürecinde bilgisayar ve internetin olmaması, internet kotasının yetersiz kalması gibi teknoloji ve imkân yetersizliklerinin eğitimde aksamalara neden olduğunu göstermektedir (Demir & Özdaş, 2021; Demir ve Özdaş,

2020; Yılmaz, Mutlu, Güner, Doğanay & Yılmaz, 2020). Sintema (2020), mümkün olan en kısa sürede salgının kontrol altına alınmaması durumunda, öğrencilerin ulusal sınavlardaki geçme yüzdesinin düşeceğini ortaya koymuştur. Donnelly ve Patrinos (2021) da bu salgının ilk bir yılındaki öğrenme kayıplarını inceledikleri araştırmalarında öğrencilerin büyük oranda öğrenme kaybı yaşadıklarını belirlemişlerdir. Sabates ve diğerleri (2021) ise öğrencilerin kazanımların %66'ında öğrenme kayıpları yaşadıklarını, evde öğrenme desteği almayan ve öğrenme kaynakları eski olan öğrencilerin ise daha büyük öğrenme kayıpları yaşadıklarını tespit etmişlerdir. Bu sonuçlar, öğrencinin öğrenmesinde sorumluluk alma gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu açıdan okul öncesi ve ilkökul düzeylerinde olmasa bile sonraki eğitim düzeylerinde öğrencinin öğrenmenin sorumluluğu alması sağlanmalıdır. Salgın, öğrencilerin birlikte öğrenmelerini olumsuz yönde etkilemiş, öğrenci merkezli yaklaşımla derslerin işlenmesini kısmen de olsa engellemiştir. Derslerin genel olarak öğretmen merkezli yaklaşımla işlenmesi nedeniyle, sosyal beceriler, değerler ve yeterliklerin ihmal edildiği söylenebilir. Oysa yeterliklerin, becerilerin kazandırılması için öğrencilerin okul içinde veya dışında farklı etkinliklerle karşılaşmaları gerekmektedir (Özdaş, 2019). Bulgular öğrencinin eğitiminde velinin daha da önemli hale geldiğini, uygun ev ortamının çok önemli olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla öğretmenler ve okullar, velinin öğrenci eğitimindeki katkısının devam etmesine yönelik çalışmalar yapabilir.

Araştırma bulgularına göre salgın sürecinin öğrencilere yönelik olumsuz yansımalarının sosyal ilişkileri, kişisel hayatları, psikolojileri ve sağlıklarıyla ilgili olduğu belirlenmiştir. Salgın ile beraber öğrencilerin yalnızlaştığı, okula aidiyetlerinin zayıfladığı, kendilerini ifade etmede ve çevreye uyum sağlamada zorlandıkları belirtilmiştir. Ayrıca bu dönemde öğrencilerin özel bilgilerinin dijital risklere açık hale geldiği, teknolojik bağımlılık ve okulu terk etme ihtimallerinin arttığı, çocuk işçiliğinin ve erken evliliğin söz konusu olabileceği dile getirilmiştir. Bunun yanında öğrencilerin derste sıkıldıkları, korku ve psikolojik rahatsızlıklar hissettikleri ve uzun süre hareketsiz kalmalarından dolayı obezite ile karşı karşıya geldikleri belirtilmiştir. Salgın süreci, öğrencilerin sosyal ilişkilerini, kişisel hayatlarını, psikolojilerini ve sağlıklarını olumsuz etkilemiştir. Hebecci, Bertiz ve Alan (2020), uzaktan eğitim döneminde kısıtlı bir etkileşim söz konusu olduğunu, Radwan ve Radwan (2020) da okulların kapanmasının derin ekonomik ve sosyal sonuçları olduğunu belirlemişlerdir. Pakpour ve Griffiths (2020) de salgın koşullarının dünya çapında tüm bireyler üzerinde derin psikolojik etkileri olduğunu belirtmişlerdir. Salgın sadece enfeksiyondan ölüm riskini değil aynı zamanda dayanılmaz psikolojik baskıyı da beraberinde getirmiştir. Salgın döneminde akademik faaliyetlerde yaşanan gecikmeler öğrencilerin kaygılarını pozitif etkileyemeye başlamıştır (Cao vd. 2020). COVID-19 salgını 7 ile 15 yaş arası Çinli çocuklarda stres bozukluğuna ve depresyon semptomlarına neden olmuştur. Genel olarak, katılımcıların büyük bir kısmı çevrim içi eğitimden memnun, ancak yine de öğrencilerin önemli bir kısmı bu yeni öğrenme biçiminden memnun olmamıştır (Ma vd. 2021). Araştırma sonuçları, bazı

öğrencilerin teknik zorluklar veya duygusal problemlerle karşılaştığını ve bazı öğrenciler için öğrenme motivasyonunun azaldığını ortaya koymuştur (Marin vd. 2020). Benzer bir araştırmada, bu süreçte teknik engellerin olduğu ve bu durumun uzaktan eğitimi engellediği tespit edilmiştir (Abuhammad, 2020). COVID-19 sürecinde normal sosyalleşmenin uzun sürmesi öğrenciler arasında çok az sosyal etkileşim, izolasyon, yalnızlık ve strese sebep olmuştur (Stewart & Lowenthal, 2021). Salgın, insanların fiziksel sağlıkları ve yaşamları için ciddi tehditlere neden olmuştur. Ayrıca panik bozukluk, anksiyete ve depresyon gibi çok çeşitli psikolojik sorunları da tetiklenmiştir (Qiu vd. 2020).

Araştırma bulgularına göre salgın sürecinin öğretmenlere de olumsuz yansımaları olduğu ortaya çıkmıştır. Salgın dönemi ile beraber öğretmenlerin alışık olmadıkları bir eğitim süreciyle karşı karşıya kaldıkları, bunun sonucunda öğretmen-öğrenci arasındaki bağın zayıfladığı, oluşan kayıpların ilerideki dönemlerde öğretmenlere yük getireceği, uzaktan eğitime katılan öğrenciler ile katılmayanlar arasındaki farkın derinleşeceği, bu durumun öğretmenlerin öğrenme sürecini planlamada ve sınıfı yönetmede zorlayacağı belirlenmiştir. Sarı ve Nayır (2020) uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin internet erişimi ve alt yapı eksikliği ile karşılaştıklarını, kırsal bölgelerde internet erişiminin olmadığını ve bundan dolayı da bütün öğrencilere ulaşılmadığını, internet erişiminin olduğu durumlarda bile teknolojik donanım eksikliğinden dolayı bütün öğrencilere erişilmediğini tespit etmişlerdir. Ayrıca uzaktan eğitimin daha önce uygulanmamış ve öğretmenlerin bu konuda eğitim almamış olmasının önemli bir sorun olarak ortaya çıktığı belirtilmiştir (Zhang, Wang, Yang & Wang, 2020; Sarı ve Nayır, 2021). Öğrencilerinin hem dijital erişimde hem de dijital etkinlikte eşitsizlikler yaşamasına rağmen, teknolojiye erişim büyük bir sorun olmuştur (Williams, McIntosh & Russel, 2021). Uzaktan eğitim süreci ve canlı dersler yüz yüze eğitime göre daha yorucu ve ortaya çıkan durum öğretmenin iş yükünü artırmıştır (Altıntaş Yüksel, 2021). Aynı zamanda çevrim içi öğretim altyapısının zayıflığı, öğretmenlerin deneyimsizliği, evde karmaşık ortam gibi sorunlar ortaya çıkmıştır (Zhang vd. 2020). Benzer bir araştırmada öğretmenlerin derslerin planlanması, sunumu ve değerlendirilmesi aşamalarında sorun yaşadıkları tespit edilmiş ve uzaktan eğitim sürecinde dijital içerik, materyaller, içerik türü, etkileşim eksikliği, öğrenci devamı ve katılımı gibi konularda sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir (Arslan & Şumuer, 2020). Alan ve Can (2021) da salgının öğretmenlerin görevlerini daha da zorlaştırdığını tespit etmişlerdir. Bu araştırmanın sonuçları ve alanyazınla birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin bilişsel, duyuşsal alanlarda sorunlar yaşadıkları ve öğretim programının öngördüğü yetkinlik, beceri ve değerlerin istenilen düzeyde kazandırılmadığı söylenebilir. Bu durumun gelecekte öğrencilerin öğrenme kaybı yaşamasına sebep olabileceği düşünülmektedir. Yoğun müfredat ve merkezi sınavlar dikkate alındığında yaşanan bu kayıplardan ötürü öğretmen ve öğrencilerin gelecekte sorunlar yaşayabilecekleri tahmin edilmektedir.

Sonuç olarak, araştırma bulguları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, COVID-19 salgınının eğitim sürecinde çeşitli fırsatlar sağlamanın yanı sıra zorluklar da getirdiği söylenebilir. Öğretmen ve öğrencilerin yeni deneyimler yaşaması, bu süreçte geleneksel eğitimde kullanılan araç-gereçlerin yanında alternatif araç-gereçler kullanılması, yine geleneksel yöntem ve teknelerin yanında farklı yöntem ve teknikler kullanılması uzaktan eğitimin fırsatları olarak belirlenmiştir. Ayrıca öğrencinin öğrenme sürecinde özerklik kazanması, belli bir mekâna bağlı olmadan da öğrenebilmesi sürecin önemli fırsatları olarak belirlenmiştir. Bunların yanında öğrencilerin bilişsel açıdan geride kalmaları, sosyal ve duygusal anlamda sorunlar yaşamaları, evden eğitim almaları, sosyal ortamlarından uzaklaşmaları ve bu süreçte profesyonel rehberlikten yoksun kalmaları eğitime yansıyan zorluklar olarak ortaya çıkmıştır.

Gelecek araştırmalara yönelik öneriler ve sınırlılıklar

Bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılmış ve okul kademeleri ayırımı yapılmamıştır. Benzer araştırmalar farklı eğitim kademelerinde nicel veya karma desendeki araştırmalar ile yapılabilir. Araştırma verilerin sadece öğretmenlerden toplanmıştır. Benzer araştırmalarda okul yöneticilerinin, veli ve öğrencilerin görüşleri alınabilir. Ders düzeyinde araştırmalar yapılarak COVID-19 salgın sürecinin eğitime yansımaları daha derinlemesine incelenebilir. Araştırmanın bir başka sınırlılığı verilerin sadece bir ilden toplanmış olmasıdır. Her ne kadar araştırmacılar, verilerin sadece bu araştırma için kullanılacağını ve kişisel bilgilerin açıklanmayacağını belirtmişlerse de verilerin sadece öğretmenlerden elde edilmiş olması öznelliğe sebep olmuş olabilir.

Etik Onay: Bu araştırma için Mardin Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan 16/05/2021 tarih 4-28 nolu karar ile etik onay alınmıştır.

Kaynakça

- Abuhammad, S. (2020). Barriers to distance learning during the COVID-19 outbreak: A qualitative review from parents' perspective. *Heliyon*, 6(11), 1-5. doi: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e05482>
- Akat, M., & Karataş, K. (2020). Psychological effects of COVID-19 pandemic on society and its reflections on education. *Turkish Studies*, 15(4), 1-13. doi: <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44336>
- Alan, Y., & Can, F. (2021). Covid-19 salgını döneminde öğretmen olmak: Türkçe öğretmenlerinin görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 0(72), 541-562. doi: <https://doi.org/10.14222/Turkiyat4451>
- Altıntaş Yüksel, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecinde çevrim içi ders-uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ulakbilge*, 57, 291-303. doi: <https://doi.org/10.7816/ulakbilge-09-57-11>
- Arslan, Y., & Şumuer, E. (2020). COVID-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 201-230. doi: <https://doi.org/10.37669/milliegitim.791453>
- Balcı, A. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Bond, M; (2021) Schools and emergency remote education during the COVID-19 pandemic: A living rapid systematic review. *Asian Journal of Distance Education*, 15(2),191-247. 10.5281/zenodo.4425683.
- Bormann, I., Brögger K., Pol, M., & Lazarová, B. (2021). COVID-19 and its effects: On the risk of social inequality through digitalization and the loss of trust in three European education systems. *European Educational Research Journal*, 20(5), 610-635. <https://doi.org/10.1177/14749041211031356>
- Bozkurt, A., Jung, I., Xiao, J., Vladimirschi, V., Schuwer, R., Egorov, G., ... Paskevicius, M. (2020). A global outlook to the interruption of education due to COVID-19 pandemic: Navigating in a time of uncertainty and crisis. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-126. <https://doi.org/10.5281/zenodo.3878572>
- Burgess, S., & Sievertsen, H. H. (2020). Schools, skills, and learning: The impact of COVID-19 on education. *VoxEu. Org*, 1(2). Retrieved 12 Aralık 2021. <https://voxeu.org/article/impact-covid-19-education>.

- Çakın, M., & Külekçi Akyavuz, E. (2020). The Covid-19 process and its reflection on education: An analysis on teachers' opinions. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 165-186. doi: <http://dx.doi.org/10.24289/ijsser.747901>
- Cakın, M., & Kulekci Akyavuz, E. (2021). Educational adventure of students in the COVID19 period in Turkey: Determination of parents' views. *International Journal on Social and Education Sciences (IJonSES)*, 3(1), 109-125. doi: <https://doi.org/10.46328/ijonses.87>
- Cao, W., Fang, Z., Hou, G., Han, M., Xu, X., ... & Zhen, J. (2020). The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. *Psychiatry Research*, 287. doi: <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.112934>
- Carroll, N., & Conboy, K. (2020). Normalising the “new normal”: Changing tech-driven work practices under pandemic time pressure. *International Journal of Information Management*, 55, 102186. doi: <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102186>
- Chakraborty, P., Mittal, P., Gupta, M. S., Yadav, S., & Arora, A. (2021). Opinion of students on online education during the COVID-19 pandemic. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 3(3), 357-365. doi: <https://doi.org/10.1002/hbe2.240>
- Churiyah, M., Sholikhan, S., Filianti, F., & Sakdiyyah, D. A. (2020). Indonesia education readiness conducting distance learning in Covid-19 pandemic situation. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 7(6), 491-507. doi: <http://dx.doi.org/10.18415/ijmmu.v7i6.1833>
- Connelly, L. M. (2010). What is phenomenology? *MedSurg Nursing*, 19(2), 127-129. <https://link.gale.com/apps/doc/A224932156/AONE?u=anon~43d05a16&sid=googleScholar&xid=7d108c83>
- Daniel, J. (2020). Education and the COVID-19 pandemic. *Prospects*, 49(1), 91-96. doi: <https://doi.org/10.1007/s11125-020-09464-3>
- Demir, F., & Özdaş F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim*, 49(1), 273-292. doi: <https://doi.org/10.37669/milliegitim.775620>
- Demir, F., & Özdaş, F. (2021). Examining experiences of parents about distance education during the epidemic process. *International Journal of Progressive Education*, 17(5), 192-207. doi: <https://doi.org/10.29329/ijpe.2021.375.13>

- Donnelly, R., & Patrinos, H. A. (2021). Learning loss during Covid-19: An early systematic review. *Prospects*, 10, 1-9. doi: <https://doi.org/10.1007/s11125-021-09582-6>
- Drvodelić, M., Domović, V., & Pažur, M. (2021). Emergency remote education during the COVID-19 pandemic in spring 2020: Parents' perspective. *Croatian Journal of Education*, 23(3.), 675-707. doi: <https://doi.org/10.15516/cje.v23i3.4511>
- Fasih, T., H. A., Patrinos, & M. N. Shafiq. 2020. "The Impact of COVID-19 on Labor Market Outcomes: Lessons from past Economic Crisis." In Education for Global Development. Washington D.C.: World Bank Blogs, The World Bank Group. <https://blogs.worldbank.org/education/impact-covid-19-labor-market-outcomes-lessons-past-economic-crises>. 22.12.2021
- Gonzalez, T., De La Rubia, M. A., Hincz, K. P., Comas-Lopez, M., Subirats, L., ... & Sacha, G. M. (2020). Influence of COVID-19 confinement on students' performance in higher education. *Plos One*, 15(10), e0239490. Doi: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0239490>
- Hebebcı, M. T., Bertiz, Y., & Alan, S. (2020). Investigation of views of students and teachers on distance education practices during the Coronavirus (COVID-19) Pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES)*, 4(4), 267-282. doi: <https://doi.org/10.46328/ijtes.v4i4.113>
- Khana, M. J., & Ahmed, J. (2021). Child education in the time of pandemic: Learning loss and dropout. *Children and Youth Services Review*, 127, doi: <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2021.106065>
- Kruszewska, A., Nazaruk, S., & Szewczyk, K. (2020) Polish teachers of early education in the face of distance learning during the COVID-19 pandemic—the difficulties experienced and suggestions for the future. *Education 3-13*, 50(3), 314-315. doi: <https://doi.org/10.1080/03004279.2020.1849346>
- Kuhfeld, M., Soland, J., Tarasawa, B., Johnson, A., Ruzek, E., & Liu, J. (2020). Projecting the potential impact of COVID-19 school closures on academic achievement. *Educational Researcher*, 49(8), 549-565. doi: <https://doi.org/10.3102/0013189X20965918>
- La Velle, L., Newman, S., Montgomery, C., & Hyatt, D. (2020). Initial teacher education in England and the Covid-19 pandemic: Challenges and opportunities. *Journal of Education for Teaching*, 46(4), 596-608. doi: <https://doi.org/10.1080/02607476.2020.1803051>

- Liu, J. (2021). Bridging digital divide amidst educational change for socially inclusive learning during the COVID-19 pandemic. *Sage Open*, 11(4), 1-8. doi: <https://doi.org/10.1177/21582440211060810>
- Ma, Z., Idris, S., Zhang, Y., Zewen, L., Wali A., Ji, Y., ... & Baloch, Z (2021). The impact of COVID-19 pandemic outbreak on education and mental health of Chinese children aged 7–15 years: an online survey. *BMC Pediatrics*, 21, 95. doi: <https://doi.org/10.1186/s12887-021-02550-1>
- Maqsood, A., Abbas, J., Rehman, G., & Mubeen, R. (2021). The paradigm shift for educational system continuance in the advent of COVID-19 pandemic: Mental health challenges and reflections. *Current Research in Behavioral Sciences*, 2, 100011. doi: <https://doi.org/10.1016/j.crbeha.2020.100011>
- Marin, D. C., Bocoş, M., Călin, C. V., & Cordoş, I. (2020). Parents' opinion regarding the use of distance learning during COVID-19 pandemic. *Psychologia-Paedagogia*. 65(1), 83-110. doi: <https://doi.org/10.24193/subbpsyped.2020.1.04>
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. New York: Sage.
- Moorhouse, B. L. (2020). Adaptations to a face-to-face initial teacher education course 'Forced' online due to the COVID-19 pandemic. *Journal of Education for Teaching* 46(4): 609–611. doi: <https://doi.org/10.1080/02607476.2020.1755205>
- Osman, M. E. (2020). Global impact of COVID-19 on education systems: The emergency remote teaching at Sultan Qaboos University. *Journal of Education for Teaching*, 46(4), 463-471. doi: <https://doi.org/10.1080/02607476.2020.1802583>
- Özdaş, F. (2019). Öğretim programlarında yer alan yeterliliklere ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 8(3), 771-790. doi: <http://dx.doi.org/10.30703/cije.550262>
- Özer, M., Suna, H. E., Çelik, Z., & Aşkar, P. (2020). Covid-19 salgını dolayısıyla okulların kapanmasının eğitimde eşitsizlikler üzerine etkisi. *İnsan & Toplum*, 10(4), 217-246. doi: <https://doi.org/10.12658/M0611>
- Pakpour, A. H., & Griffiths, M. D. (2020). The fear of COVID-19 and its role in preventive behaviors. *Journal of Concurrent Disorders*, 2(1), 58-63.
- Qiu, J., Shen, B., Zhao, M., Wang, Z., Xie, B., & Xu, Y. (2020). A nationwide survey of psychological distress among Chinese people in the COVID-19 epidemic: implications and policy recommendations. *General psychiatry*, 33(2), 1-3. doi: <https://doi.org/10.1136/psych-2020-100213>

- Radwan, A., & Radwan, E. (2020). Social and economic impact of school closure during the outbreak of the COVID-19 Pandemic: A quick online survey in the Gaza Strip. *Pedagogical Research*, 5(4), em0068. <https://doi.org/10.29333/pr/8254>
- Reimers. M. F. (2022). Learning from a pandemic. The impact of COVID-19 on education around the World (PP 1-38). *Primary and Secondary Education During Covid-19* (Editör). Harvard University Cambridge, MA, USA
- Sabates, R., Carter, E., & Stern, J. M. B. (2021). Using educational transitions to estimate learning loss due to COVID-19 school closures: The case of complementary basic education in Ghana. *International Journal of Educational Development*, 82, 102377. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2021.102377>
- Şahan, B. E., & Parlar, H. (2021). Pandemi döneminde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı problemler ve çözüm yolları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(40), 2375-2407. doi: <https://doi.org/10.26466/opus.883814>
- Sari, T., & Nayir, F. (2020). Challenges in distance education during the (Covid-19) pandemic period. *Qualitative Research in Education*, 9(3), 328-360. doi: <https://doi.org/10.17583/qre.2020.5872>
- Seyhan, A. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının COVID-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim deneyimleri ve görüşleri . *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 65-93. doi: <https://doi.org/10.51948/auad.910385>
- Sinteme, E. J. (2020). Effect of COVID-19 on the performance of grade 12 students: Implications for STEM education. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 16(7), em1851. doi: <https://doi.org/10.29333/ejmste/7893>
- Stewart, W. H., & Lowenthal , P. R. (2021) Distance education under duress: a case study of exchange students' experience with online learning during the COVID-19 pandemic in the Republic of Korea. *Journal of Research on Technology in Education*, 54(1), 273-287. doi: <https://doi.org/10.1080/15391523.2021.1891996>
- Tarkar, P (2020). Impact of Covid-19 pandemic on education system. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(9), 3812-3814.
- United Nations. (2020). Education during COVID-19 and beyond (UN Policy Briefs, August 2020). https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg_policy_brief_covid-19_and_education_august_2020.pdf Erişim tarihi 02.10.2021.

- Yeşilyurt, E. (2021). Koronavirüs (Covid-19) pandemisinin açık bir sistem olarak eğitime yansımaları, *INSAC International Congress on Scientific Developments for Social and Education Sciences*, Konya, Türkiye, 27 - 28 Mart 2021, ss.114-127
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, E., Mutlu, H., Güner, B., Doğanay, G., & Yılmaz, D. (2020). *Veli algularına göre pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinin niteliği*. Konya: Palet Yayınları.
- Zhang, W., Wang, Y., Yang, L., & Wang, C. (2020). Suspending classes without stopping learning: China's education emergency management policy in the COVID-19 outbreak. *Journal of Risk and Financial Management*, 13(3), 3-6. doi: <https://doi.org/10.3390/jrfm13030055>

Reflections of COVID-19 Pandemic Process on Education

Extended Abstract

Introduction

When the relevant literature is examined, it is stated that the COVID-19 epidemic causes different positive and negative effects on education. Determining what these effects are is important for planning the education process and for education stakeholders. It is expected that the research will serve to meet this need. In this direction, it is aimed to determine the reflections of the Covid-19 Pandemic process on education, according to teacher opinions. The results of the research are expected to present scientific data to school administrators, teachers, teacher training institutions, students and policy makers and contribute to the education literature. Within the scope of the research, it has been tried to determine the positive and negative reflections of the Covid-19 pandemic process on education according to the opinions of teachers.

Method

This research was designed as a phenomenology. It is thought that the COVID-19 epidemic process will have reflections on education. With the phenomenology pattern, these reflections are revealed in detail and in depth. The criterion sampling method was used in the study. Inclusion criteria in the sampling were determined as being involved in distance education processes and still working as a teacher. 26 teachers with these characteristics were included in the study. 10 of the teachers work in secondary school, eight of them work in primary and high school. While 10 of the teachers are male, 16 are female. A semi-structured interview form was utilized as a data collection tool. Data collection tool, which was prepared in line with the expert opinions and pre-applied, was sent to the teachers in the study group by e-mail. The data collected from the teachers in the study group were analyzed by descriptive and content analysis.

Results

According to the results of the research, it has been revealed that the COVID-19 epidemic process has positive and negative reflections on education. The positive reflections are in the form of being autonomous in learning for the student, adapting to distance education for the teacher, and being an alternative option in mandatory situations. The negative reflections are in the form of students' alienation from the lessons and the increase in the workload of

teachers. In addition, the process reflected negatively on students in terms of social relations, personal life, psychological and health conditions.

Conclusion

One of the positive reflections of the pandemic process on students is the effective use of technological tools. It was stated that this situation contributed to the increase of students' digital literacy skills. With the more use of technological tools, learning in lessons has been made more enjoyable, students have been able to listen to the lessons as they wished and have the opportunity to arrange their study times as they wish. It was determined as another reflection that teachers offer students the opportunity to learn independently of time and place. In addition, students have the opportunity to become autonomous in learning, to receive education from home, to progress at their own pace and to experience new experiences.

According to the research findings, it has been revealed that the negative reflections of the COVID-19 epidemic process on education are related to education, students and teachers. The teachers stated that the students regressed cognitively, the first-year students did not gain sufficient literacy skills, the students studying in other classes had difficulties in understanding, comprehending, making connections between the subjects and experiencing learning difficulties. In addition, they stated that with the pandemic process, students were alienated from school and lessons, their desire to wonder and research decreased, and they developed a negative attitude towards the lesson.

According to the research findings, it has been determined that the negative reflections of the pandemic process on students are related to their social relations, personal lives, psychology and health. It was stated that with the pandemic, students became lonely, their belonging to the school weakened, they had difficulty in expressing themselves and adapting to the environment. Besides, it was stated that during this period, students' private information became open to digital risks, technological addiction and the possibility of dropping out of school increased, child labor and early marriage could be in question. In addition, it was stated that they were bored in the lesson, felt fear and psychological discomfort, and faced obesity due to being inactive for a long time.

According to the research findings, it has been revealed that the pandemic process has negative reflections on teachers. Along with the pandemic period, teachers faced a training process that they were not accustomed to. In addition, it was stated that the bond between teacher-student weakened, the losses incurred would burden teachers in the future, and the difference between students who participated in distance education and those who did not would deepen. It has been stated that this situation will force teachers in planning the learning process and managing the classroom.